

РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
МИНИСТЕРСТВО ЗА ФИНАНСИИ
Сектор за макроекономска политика

КРАТКОРОЧНИ ЕКОНОМСКИ ДВИЖЕЊА

Јуни 2012 година

Скопје, август 2012 година

РЕЗИМЕ

НА НАЈВАЖНИТЕ КРАТКОРОЧНИ ЕКОНОМСКИ ДВИЖЕЊА

Јуни 2012 година

- Индустриското производство во јуни 2012 година во однос на мај 2012 година забележа раст од 1,4%;
- Стапката на инфлација на годишна основа изнесува 2,1%, додека на месечна основа е негативна и изнесува -0,5%. Просечната стапка на инфлација во првата половина од 2012 година изнесува 2,3%;
- Годишен пад на физичкиот обем на извозот во периодот јануари - јуни 2012 година од 10,5%, со вредносен пад од 2,9% и раст на увезените количини на стоки од 17,1%, со вредносен пад од 0,2%, што резултираше со зголемување на трговскиот дефицит за 5,4% во однос на истиот период од 2011 година;
- Помало остварување на вкупните приходи во Буџетот од 0,8% и намалена реализација на вкупните расходи од 0,3% во периодот јануари – јуни 2012 во однос на истиот период лани; Дефицит на Буџетот на РМ од 8.047 милиони денари (1,7% од БДП) и дефицит на Централниот буџет од 6.633 милиони денари (1,4% од БДП);
- Раст од 7,5% на годишна основа на вкупните кредити кон приватниот сектор и раст од 7,6% на вкупниот депозитен потенцијал на банките;
- Намалување на бројот на регистрирани невработени лица за 16,1% во јуни 2012 година споредено со истиот месец лани.

1. Реален сектор

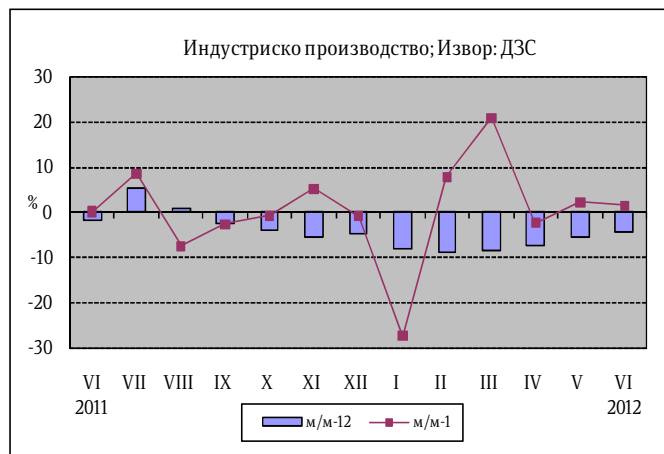
Индустриско производство

Индустриското производство во јуни 2012 година во однос на мај 2012 година забележа раст од 1,4%. Секторската анализа укажува дека раст е забележан во секторите Рударство и вадење на камен од 14,6% и Снабдување со електрична енергија гас, пареа и климатизација од 8,8%, додека секторот Преработувачка индустрија забележа пад од само 0,1%.

	м/м-12	м/м-1	I-VI 2012 I-VI 2011
Вкупно	-4,1	1,4	-6,9
Рударство и вадење камен	6,4	14,6	-8,8
Преработувачка индустрија	-6,3	-0,1	-5,9
Снабдување со ел. енергија, гас пареа и климатизација	12,7	8,8	-12,3

Извор: ДЗС

Раст на месечна основа е забележан кај една од трите носечки гранки со двоцифрено учество во структурата на индустриското производство. Така, раст од 19,9% е остварен кај Производството на облека. Производството на метали забележа пад од 5,5%, а Производството на прехранбени производи пад од 1,2%. Висок раст на месечно ниво е остварен кај следните гранки: Производство на мебел 51,9%, Производство на кожа и производи од кожа 47,1%, Преработка на дрво, производи од дрво и плута 38,2%, Вадење на други руди и камен 38,2%, Производство на останата опрема за транспорт 35,9%, Производство на производи од гума и производи од пластични маси 16,7% и Вадење на јаглен и лигнит 15,6%.

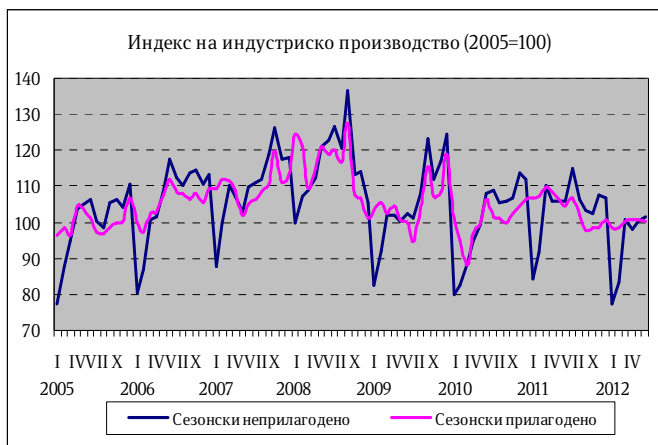
Десезонираниот месечен раст на индустриското производство во јуни 2012 година изнесува -0,5%, што укажува на позитивни сезонски ефекти во индустријата.

Во јуни 2012 година индустриското производство забележа пад од 4,1% во споредба со јуни 2011 година. Анализирани по сектори, раст имаат забележано секторите Снабдување со електрична енергија гас, пареа и климатизација и Рударство и вадење на камен од 12,7% и 6,4%, соодветно, додека секторот Преработувачка индустрија забележа пад од 6,3%.

Во рамки на преработувачката индустрија позитивен годишен раст е регистриран кај 11 од 23 гранки, кои сочинуваат 48,6% од индустриското производство. Раст е забележан кај сите три носечки гранки со двоцифрено учество во структурата на индустриското производство. Така, раст од 8,2% е остварен кај Производството на метали, 1,6% кај Производството на облека и раст од 0,8% кај Производството на прехранбени производи.

Најголем позитивен придонес во годишниот раст на индустриското производство во јуни 2012 година има Производството на фабрикувани метални производи освен машини и опрема (2,4 п.п.), а најголем негативен придонес има Производство на кокс и рафинирани нафтени производи (-4,3 п.п.).

На кумулативна основа индустриското производство во периодот јануари – јуни 2012 година во однос на истиот период од 2011 година регистрира пад од 6,9%, што е намалување на падот во однос на првите 5 месеци од 2012 година кога изнесуваше 7,5%. Преработувачка индустрија забележа пад од 5,9%, Рударство и вадење на камен од 8,8% и Снабдување со електрична енергија, гас, пара и климатизација од 12,3%.

Податоците за индустриското производство по наменски групи во јуни 2012 во однос на јуни 2011 година покажуваат раст на производството кај групите Енергија 5,7% и Интермедијарни производи, освен енергија 5,4%. Пад на производството е забележан во следните групи: Трајни производи за широка потрошувачка 47,7%, Капитални производи 18,9% и Нетрајни производи за широка потрошувачка 5,8%.

На месечно ниво податоците за индустриското производство по наменски групи во јуни 2012 година покажуваат зголемување на производството во групите: Трајни производи за широка потрошувачка 32,5%, Енергија 6,9% и Нетрајни производи за широка потрошувачка 2%. Пад имат забележано групите Интермедијарни производи, освен енергија 2,8% и Капитални производи 0,2%.

На кумулативна основа, во првата половина од 2012 година во однос на истиот период од минатата година раст на производството е забележан во групата Интермедијарни производи освен енергија 1,6%, додека во останатите групи е забележан пад, и тоа: Трајни производи за широка потрошувачка 46,9%, Енергија 21,5%, Капитални производи 13,8% и Нетрајни производи за широка потрошувачка 0,7%.

Деловни тенденции во преработувачката индустрија

Тековната економска состојба на деловните субјекти во јуни 2012 година е понеповолна во однос на претходниот месец и во однос на јуни 2011 година.

Оценката за обезбеденоста на производството со порачки е поповолна во однос на претходниот месец, при што подобрувањето се должи пред сè на порастот на домашните порачки, додека странските порачки се зголемуваат

со помал интензитет. Оценката за обемот на производство во изминатите три месеци е понеповолна во однос на мај 2012 година, како и во однос на јуни 2011 година. Очекувањата за обемот на производството во наредните три месеци се поповолни и во однос на претходниот месец и во однос на јуни 2011 година.

Во однос на бројот на вработените, очекувањата во јуни 2012 година за наредните три месеци се поповолни во однос на минатиот месец, а во однос на јуни 2011 година очекувањата се значително подобри.

Просечното искористување на капацитетите во јуни 2012 година изнесува 58,1%, што претставува зголемување во однос на претходниот месец кога изнесуваше 57,9%. Споредено со јуни 2011 година, искористеноста на капацитетите е пониска за 0,2 п.п.

Залихите на сировини и репроматеријали, како и тековните набавки на сировини и репроматеријали, се под и околу нормалата. Залихите на готовите производи се зголемени во споредба со претходниот месец, а во споредба со јуни 2011 година се значително намалени. Во наредниот тримесечен период, според оценката на раководителите, просечните набавни цени на инпутите како и продажните цени на готовите производи се очекува да се зголемат.

Според оценките, најголемо влијание на ограничувањето на обемот на производството во јуни 2012 година имаат следните фактори: недоволна странска побарувачка со 22,3%, недоволна домашна побарувачка со 17,5%, финансиските проблеми со 13,1%, недостиг на квалификувана работна сила со 9,8%, неизвесното економско опкружување со 8,8%, конкурентен увоз со 8,3% и недостиг на сировини со 5,8%.

Во јуни 2012 година, помал број од деловните субјекти ги посочиле недоволната домашна побарувачка, недоволната странска побарувачка и неизвесното економско опкружување, додека поголем број од деловните субјекти ги посочиле недостигот на квалификувана работна сила, конкурентниот увоз и финансиските проблеми како ограничувачки фактор во однос на мај 2012 година. Кај останатите фактори нема позначајни промени.

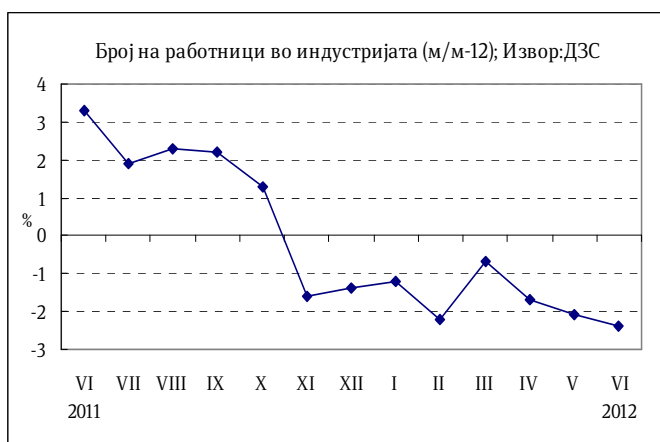
Број на работници во индустријата

Бројот на работници во индустријата во јуни 2012 година во однос на јуни 2011 година забележа намалување од 2,4%. Зголемување на бројот на работници има во секторот Рударство и вадење на камен од 0,6% и Снабдување со електрична енергија, гас, пареа и климатизација од 0,1%, додека намалување

на бројот на работници на годишно ниво има во секторот Преработувачка индустрија од 2,9%.

Во секторот Рударство и вадење на камен регистриран е раст на бројот на работниците од 0,6%, како резултат на зголемување на бројот на работниците во гранките Вадење на руди на метал (3,0%) и Вадење на јаглен и лигнит (1,2%), додека кај гранката Вадење на други руди и камен е забележан пад на бројот на работници од 5,6%.

Податоците за бројот на работници во индустријата по наменски групи во јуни 2012 година во однос на јуни

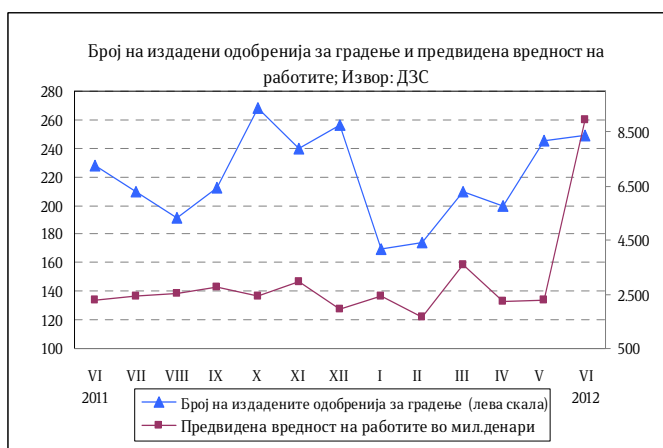
2011 година покажуваат дека во групата Енергија бројот на работници останува на исто ниво, додека намалување на бројот на работници има кај групите: Капитални производи за 8,2%, Трајни производи за широка потрошувачка за 7,0%, Нетрајни производи за широка потрошувачка за 3,0% и Интермедијарни производи, освен енергија за 0,8%.

Број на издадени одобренја за градење и предвидена вредност на објектите

Во јуни 2012 година се издадени 249 одобренја за градба, што е за 9,2% повеќе во однос на истиот месец од претходната година. Вкупниот број на издадени одобренја за градење во однос на мај 2012 година, кога беа издадени 245 одобренја, се зголеми за 1,6%.

Предвидената вредност на објектите, според издадените одобренја за градење изнесува 8.917 милиони денари, што е за 291,1% повеќе во однос на истиот месец од 2011 година, а во однос на мај 2012 година вредноста на објектите бележи зголемување за 288,7%.

Анализирано по видови на објекти, од вкупниот број на издадени одобренја за градење, 179 (или 71,9%) се наменети за објекти од високоградба, 27 (или 10,8%) за објекти од нискоградба и 43 (или 17,3%) за објекти за реконструкција.

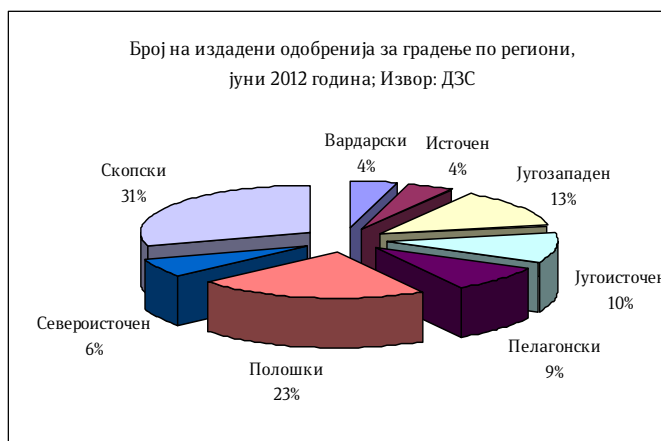

Анализирано по типови на инвеститори, од вкупно 249 објекти, на 169 (или 67,9%) како инвеститори се јавуваат физички лица, а на 80 објекти (или 32,1%) инвеститори се деловни субјекти.

Во јуни 2012 година е предвидена изградба на 629 станови, со вкупна корисна површина од 47.452 м².

Анализирано по региони, најмногу одобрувања за градба се издадени во Скопскиот регион, вкупно 74 одобрувања, од кои 35 одобрувања се за инвеститори - физички лица и 39 одобрувања за инвеститори - деловни субјекти. Најмалку издадени одобрувања има во Вардарскиот и Источниот регион, по 11, од кои во Вардарскиот седум се одобрувања за инвеститори - физички лица и четири се за инвеститори - деловни субјекти, додека во Источниот 5 се за инвеститори физички лица, а 6 за инвеститори - деловни субјекти.

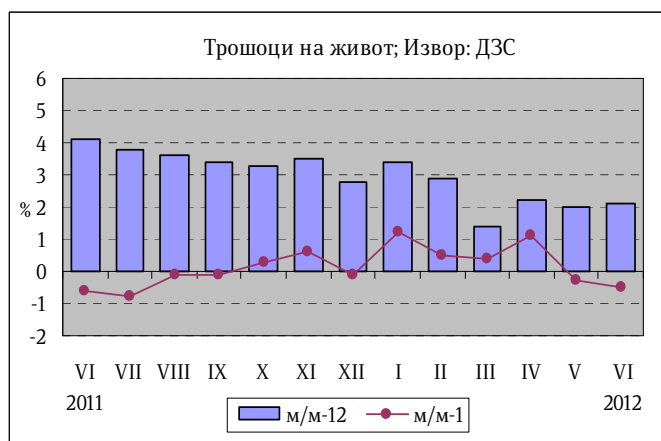
Во периодот од јануари-јуни 2012 година, најмногу одобрувања за градба се издадени во Скопскиот регион, вкупно 388, од кои 227 за одобрувања инвеститори се физички лица, а за 161 одобрение инвеститори се деловни субјекти. Најмалку издадени одобрувања има во Вардарскиот регион, вкупно 68 одобрувања, од кои за 40 одобрувања инвеститори се физички лица, а за 28 одобрувања инвеститори се деловни субјекти.

Инфлација

Стапката на инфлација, измерена според Индексот на трошоците на живот, во јуни 2012 година изнесува 2,1% во однос на истиот месец претходната година. Просечната стапка на инфлација во првата половина од 2012 година изнесува 2,3%.

На годишна основа, во јуни растот на цените е највисок во категоријата Домување од 5,3%, што се должи пред се на растот на цените за огрев и осветление кои забележаа раст од 7,7%. Раст на цените е забележан и кај следните категории: Облека и обувки 4,9%, Сообраќајни средства и услуги 2,5%, Ресторани и хотели 2,3%, Хигиена и здравје 2,2%, Култура и разонода 1,5%, Исхрана 0,6% и Тутун и пијалаци 0,3%. Пад на цените е забележан во категоријата Административни и финансиски услуги од 1%.

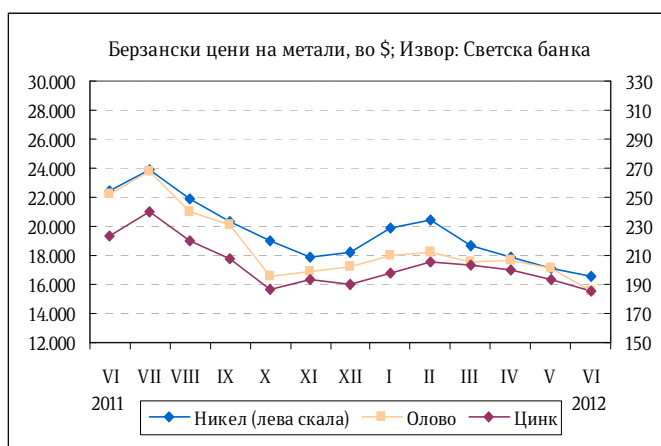
Стапката на инфлација во јуни споредено со претходниот месец изнесува -0,5%. Највисок месечен пад на цените има забележано категоријата Сообраќајни средства и услуги од 2%, следен од категориите Исхрана и Ресторани и хотели со пад на цените од 0,5%, Хигиена и здравје -0,2% и Домување -0,1%. Цените останаа непроменети во категориите Култура и разонода и Административни и финансиски услуги, додека во останатите категории беше забележан раст на цените, и тоа: Облека и обувки 0,5% и Тутун и пијалаци 0,3%.

Цените на мало во јуни 2012 година се повисоки за 2,2% во однос на јуни 2011 година. Споредено со претходниот месец цените на мало се пониски за 1%. Просечниот раст на цените на мало во првата половина од 2012 година изнесува 3%.

Берзански цени

Во јуни 2012 година цената на суровата нафта (Brent) на светските берзи забележа пад од 13,5% во однос на претходниот месец и достигна вредност од 95,6 долари за барел. Споредено со јуни 2011 година, цената на нафтата е пониска за 16%. Просечната цена на природниот гас во јуни се намали за речиси 1% во однос на претходниот месец.

Што се однесува до металните производи, никелот како производ со високо учество во македонскиот извоз, на светските берзи во јуни се тргуваше со просечна цена од 16.549 долари за еден метрички тон (\$/мт), што претставува месечен пад на цената од 3%. Споредено со јуни 2011 година цената на никелот е пониска за околу 26,2%. Имено, во јуни се забележува месечно намалување на цените на сите основни метали и железните руда, што се должи на грижите за

глобалната побарувачка, посебно во Европа и Кина. Во рамки на основните метали, највисок месечен пад на цените има забележано оловото од 7,9%. Цената на железните руда во јуни регистрираше пад од 1,4% во однос на претходниот месец. Во рамки на благородните метали, месечен пад на цените имаат забележано среброто и платината, додека златото бележи минимален раст на цената.

Цената на житото на светските берзи во јуни порасна за 4,5% во однос на мај, по месечниот пад на цената забележан во претходните два месеци.

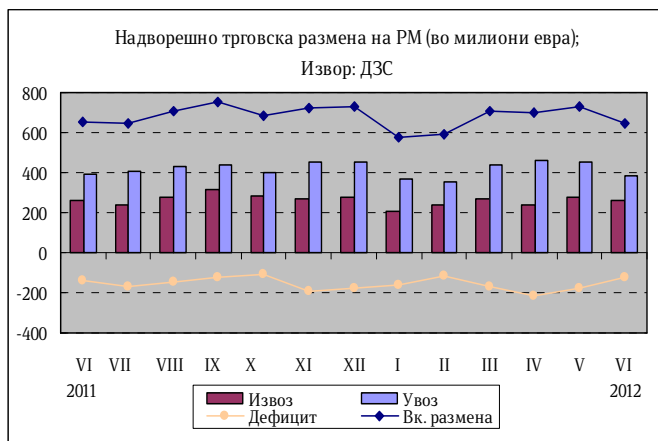

2. Надворешно трговска размена

Вкупната надворешно – трговска размена во првите шест месеци од 2012 година се намали за 1,0% во однос на истиот период 2011 година.

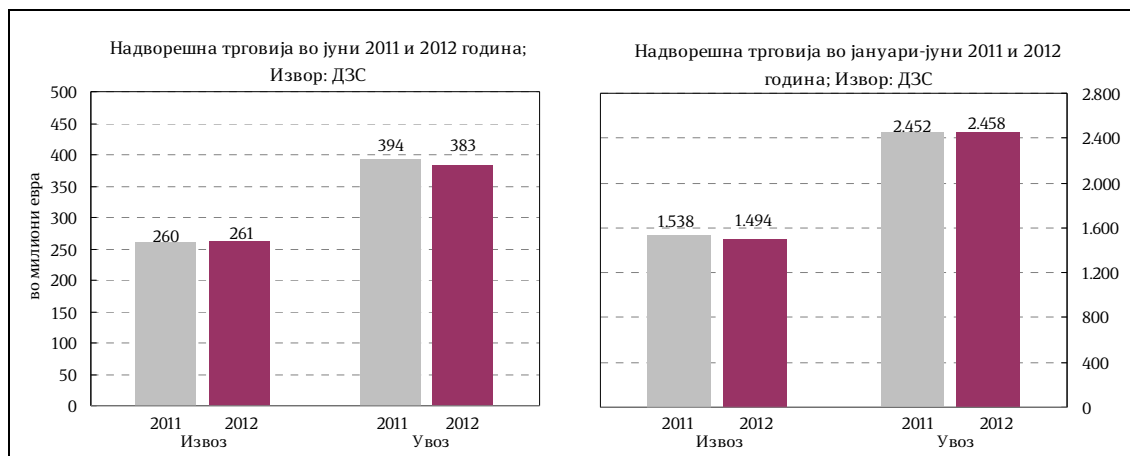
Извоз

Во периодот јануари – јуни 2012 година физичкиот обем на извозот бележи пад од 10,5% во однос на истиот период 2011 година, а вредноста на извезените стоки изнесува 1494,1 милиони евра, што претставува пад од 2,9% (43,8 милиони евра) во однос на периодот јануари – јуни 2011 година, што во најголем дел се должи на помалку извезената нафта и производи од нафта, хемиски материји и производи, железо и челик, овошје и зеленчук, облека и др.

Анализирано на месечно ниво, во јуни 2012 година извозот бележи пад од 6,3% во однос на претходниот месец.

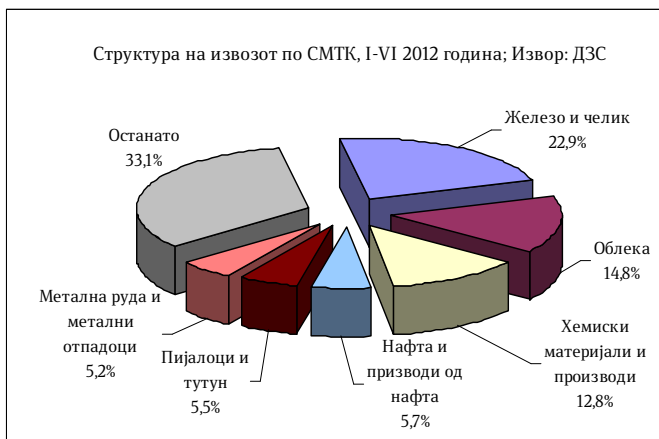
Сезонско прилагоденото движење на извозот во јуни 2012 година бележи месечен пад од 5,0%, што укажува на негативното влијание на сезонскиот фактор (1,3 п.п.) врз извозот во овој месец.

Анализирано по тарифи, најзастапени производи во извозот се: катализатори на подлога со благороден метал или со соединенија на благородни метали како активна материја; фероникел; машини и апарати за филтрирање или пречистување на други гасови со каталичка постапка; гасни масла со содржина на сулфур што не надминува 0,001% по маса; топло валани плоснати производи од железо или нелегиран челик со ширина 600мм или поголема; табли, плочи, пултови, маси, ормани и други; машки кошули од памук; тутун;

руди на олово и концентрати; руди на бакар и концентрати; лекови приготвени во одмерени дози и друго.

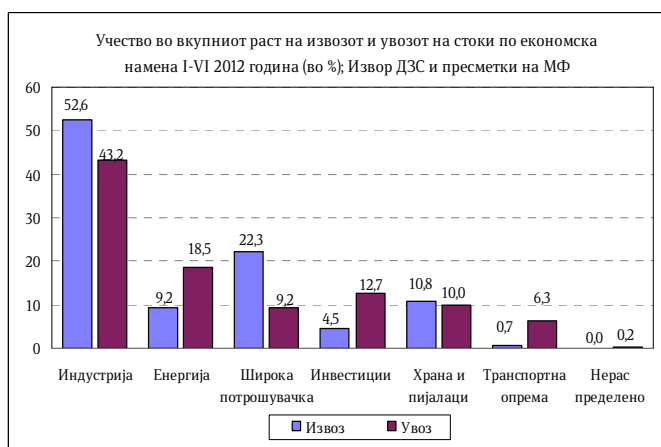
Главни групи производи (според СМТК) со најголемо учество во извозот во периодот јануари – јуни 2012 година се: железо и челик со 22,9%, облека 14,8%, хемиски материји и производи 12,8%, нафта и производи од нафта 5,7%, пијалаци и тутун 5,5%, метална руда и отпадоци од метал 5,2%. Овие шест групи производи сочинуваат 66,9% од вкупниот извоз на државата.

Во првите шест месеци од 2012 година, гледано по економска намена најголемо учество во извозот имаат: стоките за индустриско производство (52,4%), потоа следуваат стоките за лична потрошувачка (31,8%), производите за инвестиции (9,4%) и енергијата (6,5%).

Увоз

Увезените количини на стоки во периодот јануари–јуни 2012 година се зголемени за 17,1% во однос на истиот период претходната година, а нивната вредност изнесува 2.457,7 милиони евра, што претставува зголемување за 0,2% (5,5 милиони евра) во однос на периодот јануари - јуни 2011 година.

Анализирано на месечно ниво, во јуни 2012 година увозот бележи пад од 15,6% во однос на претходниот месец.

Извоз на нафта и производи од нафта*)				
	I-VI 2011	I-VI 2012	Салдо	Стапки во%
.000 Т	176,7	118,7	-58,0	-32,8
Мил. ЕУР	111,2	84,8	-26,4	-23,7
Мил.\$	157,1	110,3	-46,8	-29,8

*)Претходни податоци

Увоз на нафта и производи од нафта*)				
	I-VI 2011	I-VI 2012	Салдо	Стапки во%
.000 Т	604,2	525,8	-78,4	-13,0
Мил. ЕУР	348,9	344,2	-4,8	-1,4
Мил.\$	491,1	446,9	-44,2	-9,0

*)Претходни податоци

Сезонско прилагоденото движење на увозот во јуни 2012 година бележи месечен пад од 14,6%, што укажува на негативното влијание на сезонскиот фактор (1,0 п.п.) врз увозот во овој месец.

Најзастапени производи во структурата на увозот по тарифи се: гасни масла за други намени со содржина на сулфур што не надминува 0,001% по маса; платина, необработена или во прав; електрична енергија; нафта сурова; руди на никел и концентрати; нафтени гасови и други гасовити јагленоводороди; масла за ложење; моторен бензин со октански број 95 или поголем, но помал од 98; топло валани со дебелина помала од 3мм; лекови приготвени во одмерени дози; паладиум: необработен или во прав; и слично.

Извоз на хемиски производи*)				
	I-VI 2011	I-VI 2012	Салдо	Стапки во%
.000 T	12,9	12,7	-0,1	-0,9
Мил. ЕУР	213,2	191,7	-21,5	-10,1
Мил.\$	298,5	249,4	-49,1	-16,4

*)Претходни податоци

Увоз на хемиски производи*)				
	I-VI 2011	I-VI 2012	Салдо	Стапки во%
.000 T	13,0	12,3	-0,6	-4,9
Мил. ЕУР	45,2	35,1	-10,1	-22,3
Мил.\$	63,4	45,7	-17,7	-27,9

*)Претходни податоци

Најголем дел од увозот на стоки (според групи на СМТК) во периодот јануари-јуни 2012 година, покрај нафтата отпаѓа на обоени метали; предиво, ткаенини и текстилни производи; железо и челик; метална руда и отпадоци од метал; електрична енергија; друмски возила; гас, природен и индустриски и друго.

Гледано по економска намена во периодот јануари-јуни 2012 година најголем удел во увозот имаат стоките за индустриско производство (42,4%), потоа следуваат: стоките за лична потрошувачка (22,7%), енергијата (21,4%) и производите за инвестиции (13,4%).

Извоз на железо и челик *)				
	I-VI 2011	I-VI 2012	Салдо	Стапки во%
.000 T	414,2	349,5	-64,7	-15,6
Мил. ЕУР	357,7	342,5	-15,2	-4,3
Мил.\$	503,5	443,7	-59,8	-11,9

*)Претходни податоци

Увоз на железо и челик*)				
	I-VI 2011	I-VI 2012	Салдо	Стапки во%
.000 T	291,3	269,1	-22,1	-7,6
Мил. ЕУР	151,6	139,6	-12,1	-8,0
Мил.\$	212,5	180,6	-31,9	-15,0

*)Претходни податоци

Салдо на трговска размена

Во првите шест месеци во 2012 година трговскиот дефицит се прошири за 49,3 милиони евра или 5,4% во однос на истиот период минатата година.

Доколку салдото на извозот и увозот на стоки го анализираме по економска намена, проширувањето на дефицитот е резултат на комбиниран ефект од: поголемото стеснување на негативното салдо во размената со производите за инвестиции и стоките за индустриско производство, додека во спротивна насока дејствуваше проширеното негативно салдо во размената со енергетските производи (горива и мазива) и стоките за лична потрошувачка.

Анализирано според економските групации на земјите, во периодот јануари - јуни 2012 година, споредено со истиот период 2011 година, извозот бележи пад кај групациите: Развиени земји, ЕУ 27, ЕФТА, Земји во развој и Западен Балкан, додека раст има кај групациите: Други развиени земји и неразвиени земји. Извозот во ЕУ бележи пад од 9,9% на годишно ниво, додека кај земјите од Западен Балкан истиот бележи пад од 18,7%.

Во првите шест месеци од 2012 година, надворешно - трговската размена на Република Македонија со Европската унија (ЕУ 27) во однос на истиот период претходната година се намалила за 6,4%, пришто учеството на размената со оваа интеграција во вкупната надворешно - трговска размена бележи

позитивно поместување од 1,3 п.п. и изнесува 59,1%, при што извозот на стоки учествува со 62,6%, а увозот на стоки со 57,1%.

Во периодот јануари – јуни 2012 година, 66,2% од трговскиот дефицит на земјата е остварен во размената со Грција, Велика Британија, Русија и Турција, а потоа следуваат: Кина, Србија, Бугарија, Швајцарија, Италија, Украина, Словенија и други. Суфицит е остварен во размената со Германија, Косово и Босна и Херцеговина.

Валутна структура

Гледано по валутна структура, 69,4% од трговската размена во периодот јануари - јуни 2012 година е реализирана во евра, што во однос на периодот јануари - јуни 2011 година претставува зголемување од 0,1 п.п.. На страната на извозот и увозот, еврото е застапено со 78,0% и 64,2%, соодветно, при што застапеноста на еврото во извозот е зголемена за 0,6 п.п., додека застапеноста на еврото кај увозот е намалена за 0,1 п.п. во однос на истиот период 2011 година.

Надворешно трговска размена на Република Македонија (по валути); пресметки на МФ												
увоз	I-VI 2011					I-VI 2012					апсолутна промена во валутна вредност	релативна промена во валутна вредност (во%)
	валута	колич. 000 t	увоз во валута	просечен курс на денарот во однос на валутите	увоз во денари	структ. во%	колич. 000 t	увоз во валута	просечен курс на денарот во однос на валутите	увоз во денари		
ЕУР	1.450,8	1.583.821.845	61,5297	97.452.082.997	64,3	1.449,6	1.573.223.390	61,6301	96.957.914.823	64,2	-10.598.456	-0,7
УСД	1.410,4	853.007.273	42,8266	36.531.401.267	24,1	1.901,6	867.293.178	47,9980	41.628.337.966	27,6	14.285.905	1,7
ГБП	1,2	213.394.611	70,0430	14.946.798.710	9,9	1,4	157.438.179	76,5755	12.055.907.251	8,0	-55.956.432	-26,2
ЕУР+УСД+ГБП	2.862,3			148.930.282.974	88,4	3.352,5			150.642.160.040	99,8		
вк извоз:	2.867,5			151.582.205.733	100,0	3.357,2			150.975.420.971	100,0		-0,4

Извор: Државен завод за статистика и НБРМ

3. Фискален сектор

Буџетски приходи

Во периодот јануари – јуни 2012 година вкупните приходи на Буџетот изнесуваа 66.937 милиони денари, односно 14,4% од БДП, што претставува помало остварување за 0,8% во однос на 2011 година.

Даночните приходи за првото полугодие се реализирани во износ од 36.809 милиони денари, односно 7,9% од БДП и во однос на истиот период 2011 година се намалени за 1,6%.

Данокот на додадена вредност е остварен во износ од 18.898 милиони денари, при што учеството на ДДВ во вкупните даночни приходи во овој период е доминантно и изнесува 51,3%. Акцизите се остварени во износ од 7.433 милиони денари (учество од 20,2% во даночните приходи). Така, од овие два даноци се остварени приходи од 26.331 милиони денари, односно 71,5% од вкупните даночни приходи (5,7% од БДП). Притоа, ДДВ е наплатен во бруто износ од 28.491,9 милиони денари, од кои на даночните обврзници им е извршен поврат во износ од 9.594,5 милиони денари (бруто наплатата е пониска за 2,7%, додека повратот по основ на ДДВ е повисок за 3,0% споредено со истиот период 2011 година).

Во структурата на ДДВ најголемо е учеството на ДДВ при увоз кој забележува пад од 0,9%, додека ДДВ од прометот во земјата забележува пад од 5,8%, учеството на ДДВ донациите и каматата е незначително (0,4%) и забележува помало остварување за 13,2%, односно 77,0%. Набљудувано по одделни категории на даноци, приходите од персоналниот данок се остварени во износ од 4.661 милиони денари и се зголемени за 2,1% на годишна основа (околу 70,4%, од реализираниот персонален данок претставува приходот од данокот на плати и други лични примања). Споредено со истите месеци во 2011 година приходите од данокот од добивка забележаа пад од 5,8%, што главно е резултат на данокот наплатен по основ на месечни аконтации и по основ на наплатен данок на исплатена дивиденда и друга распределба од добивката. Приходите од ДДВ забележаа пад од 5,4%, додека акцизите забележаа раст од 4,5%. Приходите од царина беа остварени во износ од 1.926 милиони денари и забележаа зголемување од 9,5%.

Неданочните приходи беа остварени во износ од 5.869 милиони денари и во однос на истиот период 2011 година се помали за 11,7% (во овие приходи се приходите од административни такси, патарини и др.).

Капиталните приходи реализирани по основ на продажба на градежно земјиште, станови и дивиденди, се остварија во износ од 3.443 милиони денари,

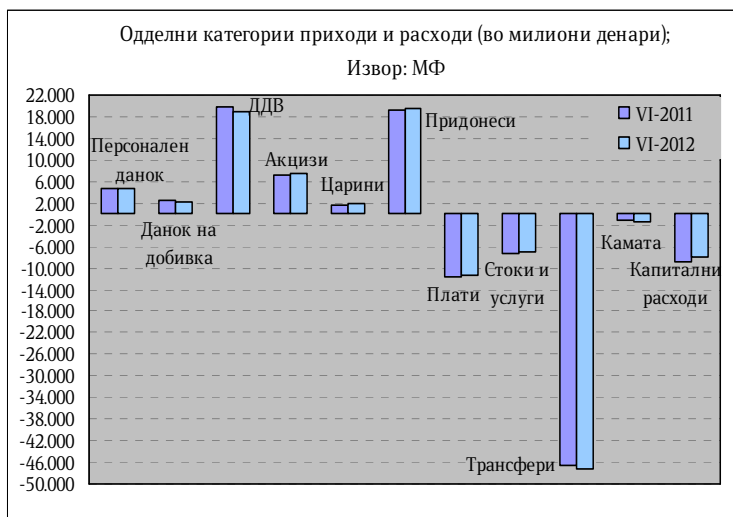
што претставува зголемување од 13,7% во однос на истиот период претходната година.

Социјалните придонеси од плата се остварени во износ од 19.623 милиони денари, што е повеќе за 2,7% споредено со истиот период од 2011 година, при што зголемување на наплатата се забележува кај придонесите за пензиско осигурување од 2,5%, кај придонесите за вработување од 3,2%, односно и придонесите за здравствено осигурување забележаа зголемување од 3,2%.

Буџетски расходи

Во периодот јануари – јуни 2012 година вкупните расходи на Буџетот изнесуваа 74.984 милиони денари, односно 16,2% од БДП, што е помалку за 0,3% во однос на 2011 година.

Во структурата на реализираните вкупни расходи, тековните расходи во износ од 67.054 милиони денари учествуваа во вкупните расходи со 89,4% (учество од 14,5% во БДП) и се зголемени за 1,1% во однос на истиот период во 2011 година.

Доминантно учество во тековните расходни ставки имаа трансферите кои изнесуваа 47.274 милиони денари (10,2% од БДП), а втори по големина се платите и надоместоците со 11.382 милиони денари. Во вкупните расходи на Буџетот, структурното учество на расходите за плати и надоместоци изнесува 15,2% и во однос на 2011 година се намалени за 1,3%.

Расходите за стоки и услуги изнесуваа 7.067 милиони денари и споредено со истиот период од 2011 година се помали за 2,7%.

Трансферите забележаа зголемување од 1,7% споредено со истиот период 2011 година и истите учествуваа со 63,0% во вкупните расходи. Социјалните трансфери изнесуваа 34.269 милиони денари, забележаа раст од 3,3% и учествуваа со 45,7% во вкупните расходи. Трансферите кон Фондот за пензиско и инвалидско осигурување зафаќаат најголем дел од социјалните трансфери, со износ од 20.331 милиони денари, зголемување од 5,2%, споредено со истиот период 2011 година и сочинуваат 27,1% од вкупните расходи. Учеството на категоријата други трансфери, кои ги вклучуваат трансферите кон единиците на локалната самоуправа, во вкупните расходи учествува со 16,8%, односно забележаа намалување од 2,2%, споредено со истиот период 2011 година. Оваа година речиси сите, односно 83 единици за локална самоуправа преминаа во втората фаза на децентрализација. Блок дотациите кон единиците за локална самоуправа во износ од 6.920 милиони денари, беа реализирани повеќе за 3,7% повеќе во однос на првото полугодие претходната година. Субвенциите и трансферите беа остварени помалку за 8,2%.

Каматите се реализирани во износ од 1.331 милиони денари, што е повеќе за 27,6% во споредба со истиот период 2011 година. Ваквото зголемување е претежно поради исплата на доспеани обврски за камати од задолжување во странство. Трошоците за камати од домашно задолжување забележаа намалување од 8,0%), додека за странство беа зголемени за 84,1%.

Во анализираниот период средствата за капиталните расходи беа реализирани во износ од 7.930 милиони денари (1,7% учество во БДП) и во вкупните расходи учествуваа со 10,6%.

Буџетско салдо

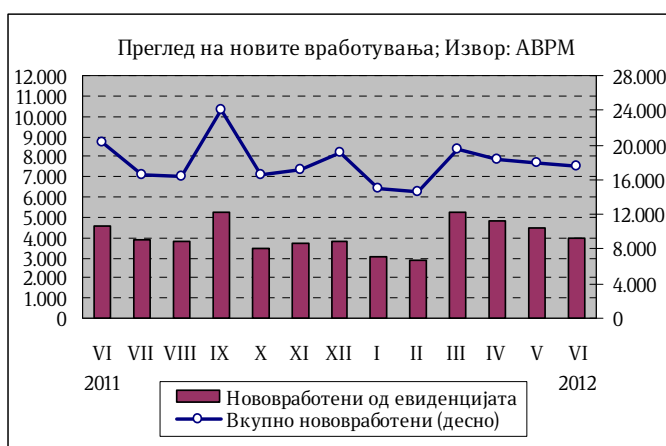
Во периодот јануари – јуни 2012 година остварен е дефицит во Буџетот на Република Македонија од 8.047 милиони денари, што претставува 1,7% од БДП, додека дефицитот на Централниот буџет е остварен во износ од 6.633 милиони денари и претставува 1,4% од БДП.

4. Социјален сектор

Број на нововработени и регистрирани невработени лица во АВРМ

Во периодот јануари-јуни 2012 година во Агенцијата за вработување на Република Македонија регистрирани се вкупно 102.997 нови засновани работни односи. Од вкупниот број нововработени, 41,4% се вработени на неопределено време, додека останатиот дел се вработени на определено време и за вршење на сезонски работи. Споредено со истиот период од 2011 година бројот на засновани нови работни односи е помал за 10,8%.

Во текот на месец јуни засновани се 17.499 нови работни односи, од кои 22,9% се од евиденцијата на невработени. Одливот на лица од Регистарот на Агенцијата за вработување на Република Македонија во јуни изнесува 11.147, од кои 35,1% претставуваат нови засновани работни односи. Во јуни во Агенцијата регистриран е прилив од 5.637 лица, од кои 59,2% се лица на кои им престанал работниот однос. Резултатот е намалување на невработеноста за 5.510 лица, односно за 2,1% во однос на претходниот месец. Така, во јуни 2012 година бројот на невработени лица изнесува 261.322. Споредено со истиот месец од 2011 година, бројот на невработени лица е намален за 16,1%.

Најголем дел од невработените, односно 67,6% се од урбани средини (градско население), а 57,2% се мажи. Анализирани според степенот на образование поголемиот дел, односно 48,8% од невработените се неквалификувани или полуквалификувани, додека само 9,9% имаат вишо или повисоко ниво на образование. Гледано според возрасни групи, најголемиот дел или 55,7% од невработените припаѓаат на возрасната група 25-49 години. Според времето на чекање на вработување, 49,6% од невработените лица чекаат вработување од 1 до 7 години, додека 30% чекаат вработување 8 и повеќе години.

Плати

Согласно објавените податоци на Државниот завод за статистика, просечната месечна исплатена бруто плата по вработен во мај 2012 година изнесува 30.636 денари, додека просечната месечна исплатена нето плата изнесува 21.876 денари.

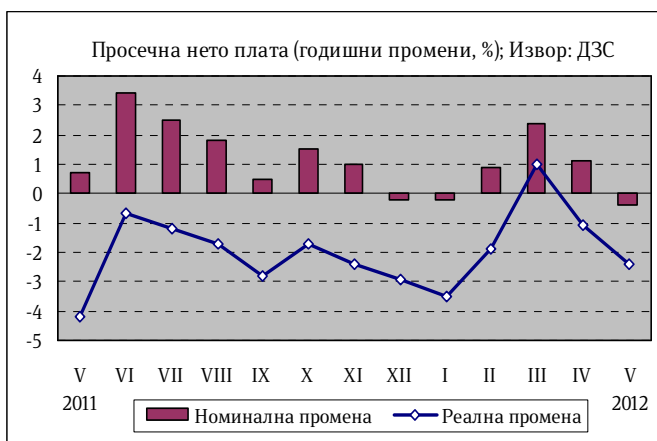
На месечна основа, во мај 2012 година просечните бруто и нето плата забележаа номинален раст од 0,6%, додека реално платите беа повисоки за 0,9%.

Во мај 2012 година во однос на истиот месец од 2011 година, просечната бруто плата забележа номинален и реален пад од 0,3%, додека реално истата беше пониска за 2,3%. Во истиот период, просечната нето плата номинално беше пониска за 0,4%, додека реалната плата забележа пад од 2,4%.

Кумулативно, во првите пет месеци од 2012 година, просечната бруто плата забележа номинален раст од 0,6%, додека реално истата беше пониска за 1,7%. Во истиот период, просечната нето плата номинално беше повисока за 0,8%, додека реалната плата забележа пад од 1,6%.

Највисок раст на просечната месечна бруто и нето плата по вработен во мај 2012 година во однос на мај 2011 година, е забележан во дејностите Стручни, научни и технички дејности (8,2% бруто плата и 9,2% нето плата), Земјоделство, шумарство и рибарство (5,2% бруто плата и 6,3% нето плата) и Дејности во врска со недвижен имот (2,9% бруто плата и 3,3% нето плата).

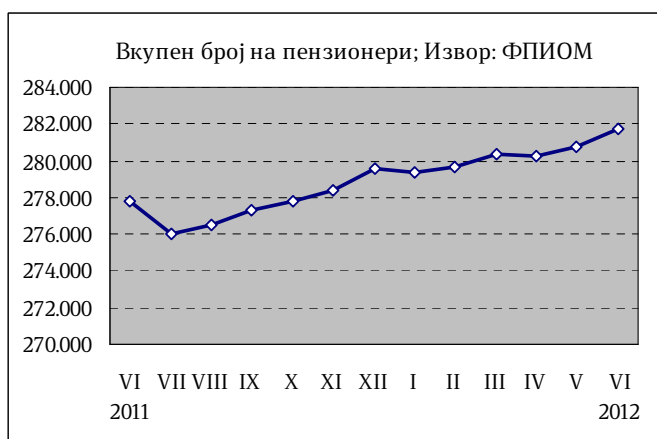

Највисок раст на просечната месечна бруто и нето плата по вработен во мај 2012 година во однос на април 2012 година, е забележан во дејностите Рударство и вадење камен (5,2% бруто плата и 4,7% нето плата), Уметност, забава и рекреација (4,6% бруто плата и 4,5% нето плата) и Преработувачка индустрија (3,1% бруто плата и 3,2% нето плата).

Процентот на вработени кои не примиле плата во мај 2012 година изнесува 1,7%, и е понизок за 0,3 п.п. во однос на април 2012 година и во однос на мај 2011 година.

Пензии

Во јуни 2012 година во Фондот на пензиското и инвалидското осигурување евидентирани се 281.780 пензионери, што претставува зголемување од 1,5% во однос на истиот месец од 2011 година. Во однос на мај 2012 година бројот на корисници на пензија е поголем за 1.043 лица. Од вкупниот број на пензионери 56,3% се корисници на старосна пензија, 27,3% на семејна пензија и 16,4% на инвалидска пензија.

За исплата на пензии во јуни 2012 година потрошени се 2.956,49 милиони денари, што претставува 53,7% од вкупните социјални трансфери¹.

Просечната пензија во јуни 2012 година изнесува 10.681 денари, што на годишно ниво претставува зголемување од 3,7%. Соодносот на просечната пензија со просечната исплатена плата во мај 2012 година (последни расположливи податоци) изнесува 51,1%.

5. Монетарен сектор

Примарни пари

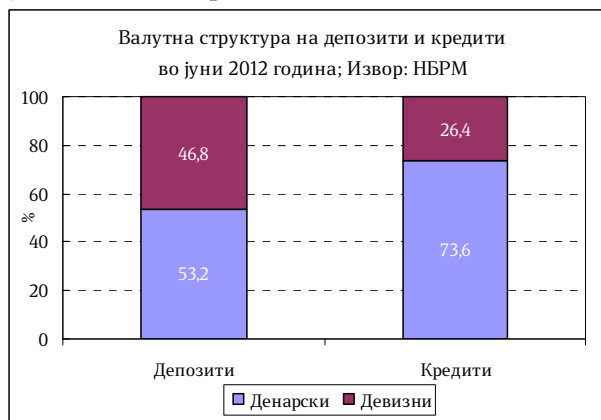
Во јуни 2012 година примарните пари² забележаа забрзан раст од 7,7% на годишна основа, во услови на раст на готовите пари во оптек од 10,1% и пораст на вкупните ликвидни средства на банките од 6%. На месечна основа, примарните пари забележаа раст од 1,4%, како резултат на порастот на готовите пари во оптек од 2,3% и на вкупната ликвидност на банките од 0,7%.

Во јуни 2012 година, имајќи ги предвид најновите движења, Народната банка оцени дека поставеноста на монетарната политика е адекватна и одлучи да ја задржи максималната каматна стапка на благајничките записи на непроменето ниво од 3,75%.

Депозитен потенцијал

Вкупниот депозитен потенцијал на банките³ во јуни 2012 година забележа месечен раст од 0,4%, како резултат на порастот на депозитите на домаќинствата од 0,8%, додека депозитите на приватните претпријатија остварија пад од 0,6%. Од аспект на валутата, денарските депозити забележаа раст од 1,4%, додека девизните депозити се намалија за 0,8%.

На годишна основа, вкупните депозити забележаа забавување на растот на 7,6%, наспроти растот од 8% реализиран минатиот месец. Новото штедење произлегува од зголеменото штедење на домаќинствата од 10,9%, додека депозитите на приватните претпријатија се зголемија за 0,8%. Анализирани според валутата, новото штедење е целосно во домашна валута во услови на раст на денарските депозити од 16,9% на годишна основа, додека депозитите во странска валута се намалија за 1,3%.

¹ Категоријата социјални трансфери опфаќа пензиите, паричен надоместок во случај на невработеност, социјалните помошти и расходите за здравствената заштита.

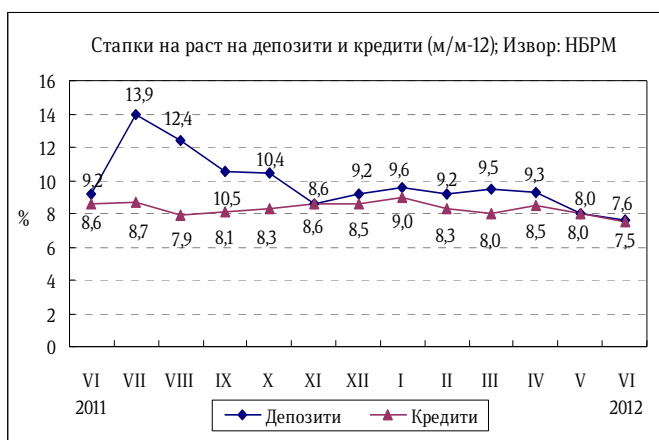
² Примарните пари се пресметани како збир од готовите пари во оптек (вклучително и готовината во благајна), задолжителната резерва во денари и во девизи и вишокот ликвидни средства над обврската за задолжителна резерва (во денари)

³ Почнувајќи од јануари 2009 година депозитите вклучуваат пресметана камата

Според рочноста, долгорочните депозити бележат раст од 19,7%, а краткорочните депозити се повисоки за 5,9% на годишна основа.

Кредити на банките

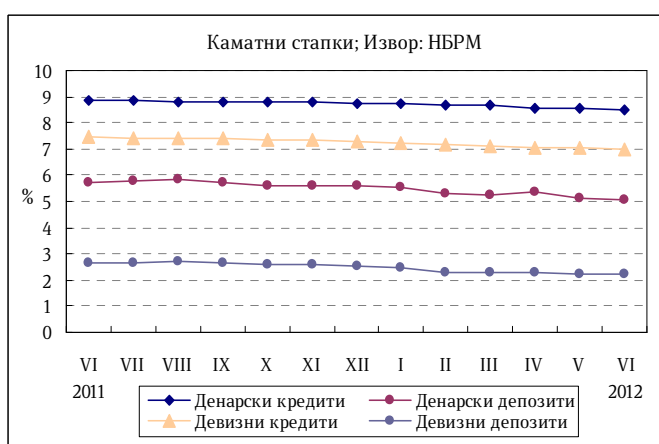
Во јуни 2012 година вкупните кредити на банките кон приватниот сектор на месечна основа се зголемија за 0,6%. Кредитите кон домаќинствата бележат раст од 1% во однос на претходниот месец и остваруваат доминантен придонес во растот на вкупните кредити (71,6%), додека кредитите кон приватните претпријатија се зголемија за 0,3%. Според валутната структура, денарските кредити се зголемија за 1%, додека кредитите во странска валута се намалија за 0,6%.

На годишна основа, растот на вкупните кредити забави на 7,5% (наспроти 8% во мај 2012 година), во услови на раст на кредитите кон домаќинствата од 6,8% и кредитите кон приватните претпријатија од 7,6%. Од валутен аспект, денарските кредити бележат годишен раст од 6,9%, додека кредитите во странска валута забавија, но и натаму регистрираат висок раст од 9,2%. Од аспект на рочноста пак, долгорочните кредити бележат годишен раст од 8,9%, додека краткорочните кредити се повисоки за 1,4%.

Каматни стапки на депозитни банки

Во јуни 2012 година, вкупната каматна стапка на кредитите изнесува 8,1% и е на исто ниво во однос на претходниот месец, додека во однос на истиот месец претходната година истата е пониска за 0,4 п.п.. Притоа, каматната стапка на денарските кредити изнесува 8,5%, што на годишна основа е пониска за 0,3 п.п.. Каматната стапка на девизните кредити изнесува 7% и во споредба со јуни претходната година истата е пониска за 0,4 п.п..

Вкупната каматна стапка на депозитите изнесува 3,5% и е пониска за 0,4 п.п. во однос на истиот месец претходната година. Каматната стапка на денарските депозити на месечно ниво се намали за 0,1 п.п. и изнесува 5,1%

што на годишна основа е пониско ниво за 0,8 п.п., додека каматната стапка на девизните депозити изнесува 2,3% или 0,5 п.п. под нивото од истиот месец минатата година.

Девизни резерви

Бруто девизните резерви на крајот на јуни 2012 година изнесуваа 2.018,7 милиони евра и во однос на претходниот месец се пониски за 39 милиони евра, додека во однос на јуни 2011 година девизните резерви се повисоки за 186,3 милиони евра.

Министерство за финансии

Сектор за макроекономска политика

www.finance.gov.mk

Извештајот го подготвуваат:

Анета Ацевска

Бојана Илиевска

Ѓоко Ѓорѓески

Копринка Сапунова

Неџати Куртиши

Ана Николова

Контролира: Д-р Сања Киковска - Георгиевска

Одобрува: Јордан Трајковски

Скопје, август 2012 година